

– конструкційні схеми БГЗ мають передбачати забезпечення боєприпасами одного або двох стволів з одного або двох незалежних магазинів;

– конструкція БГЗ повинна забезпечити можливість ведення поодинокі та автоматичної стрільби.

Таким чином, у результаті проведеного порівняльного аналізу ефективності бойового застосування в оперативній практиці гладкоствольної та нарізної зброї було визначено:

– основні переваги застосування БГЗ на тактичних і оперативних дистанціях стрільби;

– вимоги до перспективних патронів БГЗ;

– шляхи забезпечення вимог до перспективних патронів БГЗ;

– загальні вимоги до перспективних зразків БГЗ.

Слід зазначити, що при цьому залишаються остаточно не вирішеними питання щодо розроблення класифікації БГЗ, визначення можливості застосування нетрадиційного оснащення патронів БГЗ та тактики застосування самої БГЗ, що і визначає основні напрямки подальших досліджень.

Дацко Т.П.

курсант 2-го курсу ФПФПМГБ

ННПФПМГБВВ НАВС

Науковий керівник:

Крутевич М.М.,

кандидат юридичних наук, викладач

кафедри кримінального права НАВС

НЕОБХІДНА ОБОРОНА ЯК ОБСТАВИНА, ЩО ВИКЛЮЧАЄ ЗЛОЧИННІСТЬ ДІЯННЯ

Закріплене Конституцією України право кожного на необхідну оборону від суспільно небезпечних посягань на права і свободи, життя і здоров'я є важливою гарантією реалізації конституційних положень про непорушність прав і свобод людини і громадянина, невід'ємність права кожної людини на життя, недоторканність її житла і майна, а також забезпечує умови для захисту громадських і державних інтересів.

Найбільш ефективним кримінально-правовим засобом забезпечення права на необхідну оборону є ст. 36 Кримінального кодексу України (далі – КК України), в якій кожній особі гарантується право вжити заходів оборони від суспільно небезпечних посягань, незалежно від того, чи має вона можливість уникнути посягання або звернутися по допомогу до представників влади чи інших осіб.

Право на необхідну оборону, встановлене в цій статті, поширюється не тільки на звичайних громадян, але з певними особливостями і на працівників

правоохоронних та розвідувальних органів, військовослужбовців, які можуть застосовувати вогнепальну зброю, спеціальні засоби і фізичну силу.

У кримінальному праві традиційним є розгляд правомірності необхідної оборони через призму обставин, що належать до суспільно небезпечного посягання і захисту. Необхідна оборона – вимушене спричинення шкоди тому, хто посягає, при правомірному захисті охоронюваних інтересів особи, суспільства чи держави від суспільно небезпечного посягання.

Підставою виникнення права на необхідну оборону вважається вчинення суспільно небезпечного посягання, що зумовлює у того, хто захищається, необхідність у негайному його відверненні або припиненні шляхом заподіяння шкоди тому, хто посягає.

Суспільно небезпечне посягання породжує право на необхідну оборону, незалежно від того, чи вчинено воно умисно або з необережності. Треба щоб воно спричинило істотну шкоду або створило безпосередню загрозу спричинення такої шкоди. Це посягання повинно бути суспільно небезпечним, а не протиправним, оскільки суб'єктом такого посягання може бути будь-яка особа, незалежно від віку, стану осудності чи службового становища.

Характер суспільної небезпеки як елемент підстави необхідної оборони визначається суспільними відносинами, на які посягає злочинець. Основним критерієм, який визначає цю небезпеку, є реальний збиток (шкода), заподіяний злочином або наявність реальної можливості його настання.

Для правомірності необхідної оборони суспільно небезпечне посягання повинно бути наявним, реальним і полягати в необхідності його негайного відвернення або припинення.

Суспільну небезпеку посягання, від якого можлива необхідна оборона, характеризує активність протиправних дій правопорушника. Оборона, насамперед, неприпустима проти посягань, які відбуваються шляхом пасивної поведінки. Вона неможлива проти діянь, що відразу не ведуть до настання фізичної, матеріальної або іншої шкоди, тому що діяння і наслідкам, віддаленим один від одного у часі, і заподіяння шкоди можна запобігти іншими способами. До таких діянь належать контрабанда, дача помилкових свідчень, обман споживачів тощо. Підставою необхідної оборони є такі посягання, що негайно і неминуче можуть спричинити заподіяння шкоди суспільним відносинам: замах на вбивство, зґвалтування, розбій тощо.

Стан необхідної оборони виникає не лише в момент суспільно небезпечного посягання, але й за наявності реальної загрози заподіяння шкоди тому, хто обороняється. Вчинені у стані необхідної оборони дії тоді усувають суспільну небезпеку вчиненого, коли обстановка суспільно небезпечного нападу чи загрози його виникнення є реальною, існуючою в дійсності, а не лише в уяві суб'єкта. Ознака дійсності посягання означає його реальність, що належить до правомірності захисту від суспільно небезпечного посягання при необхідній обороні. При цьому захист яких-

небудь інтересів шляхом заподіяння шкоди не нападнику, а третім особам не є актом необхідної оборони.

Право на необхідну оборону не виникає, якщо має місце малозначність діяння, правомірна поведінка службових та інших осіб.

Особливістю захисту при необхідній обороні є його активний характер, оскільки здійснення необхідної оборони безпосередньо пов'язане з заподіянням тієї чи іншої шкоди особисто нападникові. Оборона припустима з метою захисту будь-яких охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також суспільних інтересів та інтересів держави, тобто всього, що захищається системою права. Це, насамперед, життя, здоров'я, честь, гідність, територіальна цілісність і недоторканність держави, громадський порядок тощо. Мета запобігання або припинення посягання виступає як необхідний елемент захисту правових інтересів, оскільки інакше, якщо шкода заподіюється тим, хто обороняється, здійснюється не з метою захисту державних, суспільних інтересів, прав та інтересів людини, матиме місце неправомірне заподіяння шкоди.

Захист не повинен перевищувати меж необхідної оборони, тобто не має знаходитися в явній невідповідності з характером і небезпекою посягання. Він визнається правомірним, якщо не перевищує посягання або якщо запобігти посяганням неможливо чи важко шляхом заподіяння меншої шкоди, ніж фактично заподіяна.

Перевищення меж необхідної оборони тягне за собою відповідальність лише у випадках, спеціально передбачених ст. 118 і 124 КК України.

Кримінально-правове законодавство передбачає спеціальні види необхідної оборони. Особливістю співрозмірності захисту в цих випадках є те, що шкода, заподіяна особі, яка посягає, у таких випадках є необмеженою. Відповідно до ч. 5 ст. 36 КК України не вважається перевищенням меж необхідної оборони і не має наслідком кримінальної відповідальності застосування зброї або будь-яких інших засобів чи предметів для захисту від нападу озброєної особи або нападу групи осіб, а також для відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення, незалежно від тяжкості шкоди, яку заподіяно тому, хто посягає.

Згідно із ч. 4 ст. 36 КК України особа не підлягає кримінальній відповідальності, якщо через сильне душевне хвилювання, викликане суспільно небезпечним посяганням, вона не могла оцінити відповідність заподіяної шкоди небезпечності посягання чи обставині захисту.

Таким чином, правомірним за умов здійснення необхідної оборони є такий захист, що відповідає суспільно небезпечному нападу, не перевищує меж необхідної оборони і за своєю метою спрямований на захист законних прав та інтересів як особи, що є безпосередньою жертвою посягання, так і третіх осіб.

Отже, необхідною обороною визнаються дії, учинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також шляхом заподіяння тому, хто посягає, шкоди, необхідної і достатньої у даній обставині для негайного відвернення чи припинення

посягання, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони.

Остапчук О.Г.

курсант 2 курсу ФПФПМГБ

Науковий керівник: Костюк В.Л.

старший науковий співробітник НЛПГБ

кандидат юридичних наук

ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ АНГЛІЇ ПО ОХОРОНІ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ФУТБОЛЬНИХ МАТЧІВ ТА СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ

В Англії вся регулярна поліція складається з поліції, яка носить форму, і поліції „у цивільному”. При цьому провідними завданнями поліції „у формі” є: попередження злочинів, регулювання вуличного руху, охорона життя та власності населення. Переважна більшість поліцейських належить саме до даної категорії поліції, і тому саме на них покладається найважливіша робота з охорони громадського порядку, а саме – несення патрульної служби. Першочерговими обов’язками патрульних у Великобританії є виявлення порушень закону, а також втручання в інциденти, які можуть призвести до правопорушень.

Урядом Великобританії прикладається багато зусиль для забезпечення охорони громадського порядку під час проведення спортивних заходів. Так, зокрема, було прийнято ряд нормативно-правових актів, перелік вимог яких сприяв створенню системи надійної безпеки при проведенні футбольних та спортивно-масових заходів. Зокрема, федеральний Закон „Про безпеку на стадіонах” (1975р.), „Про пожежну безпеку та безпеку в місцях проведення спортивних заходів” (1987р.), „Про футбольних уболівальників” (1989р.).

З метою забезпечення безпеки глядачів більш жорсткі вимоги були пред’явлені до конструкцій футбольних стадіонів і спортивних споруд. Особливу увагу приділено пропускній системі і системі оповіщення, пожежній безпеці та шляхам евакуації, санітарному стану, здійсненню відео спостереження та контролю за поведінкою уболівальників і спортсменів, як на спортивному майданчику, так і на прилеглій території. Законами передбачено заходи безпеки для громадян при будівництві спортивних споруд (обладнання трибун, огорожа секторів сітками, створення пункту спостереження та управління силами поліції, місць паркування автотранспорту під час проведення заходу та ін.)

Складовою частиною управління силами безпеки стали створювані пункти керування футбольними стадіонами та спортивними спорудами. Якщо раніше вони розглядалися виключно, як місце роботи поліції, то тепер вважаються клубними об’єктами, доступними для всіх екстрених служб.